

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 13.07.2021

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/6577

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avgjørelse i klagesak - vedtak om avslag på søknad om felling av bjørn i Snåsa kommune 30. juni 2021

Vi viser til klage på Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak datert 30. juni 2021.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak; "Avslag på søknad om fellingstillatelse bjørn – Snåsa" datert 30. juni 2021.

Vårt vedtak er fattet etter naturmangfoldloven § 18, 1. ledd, bokstav b jf. rovviltforskriften §§ 9 og 18, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Bakgrunnen for saken

Statsforvalteren i Trøndelag mottok 27. juni 2021 en muntlig søknad om skadefelling av bjørn fra Snåsa kommune, søknaden ble fulgt opp med en skriftlig søknad fra kommunen 28. juni. Bakgrunn for søknaden var funn av 3 sauer drept av bjørn, i Roktdalen i Snåsa kommune. Statsforvalteren avsto søknaden per telefon 28. juni, og i skriftlig vedtak 30. juni 2021. Avslaget ble gitt etter en helhetlig vurdering av situasjonen, der det ble vektlagt at siste registrerte bjørn i området er en binne, og at sannsynligheten for at en binne felles ved en eventuell skadefelling er relativt stor.

Snåsa kommune påklaget avslaget i brev 29. juni og påpekte at skadepotensialet var stort og at bestandsmålet for bjørn i region 6, ble nådd i 2020. Kommunen viste også til at det var gjort flere funn av sauer/lam som var skadet eller drept av bjørn i det aktuelle området. Statsforvalteren behandlet klagen 30. juni. De gav ikke klager medhold, men oversendte klagesaken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Bestandssituasjon for bjørn og overvåking

Rovdata estimerte at det i 2020 var 8,5 ynglinger av bjørn i landet. Det nasjonale målet er 13 årlige ynglinger. I rovviltregion 6, Trøndelag og Møre og Romsdal fylker, er det bestandsmål på 3 årlige ynglinger av bjørn. Rovdata beregnet at det mest sannsynlig var 2,9 ynglinger av bjørn i regionen i 2020. Dette tilsvarer 3 ynglinger og er første gangen region 6 oppnår sitt regionale bestandsmål for bjørn. Dette betyr at det er rovviltnemnda i region 6 som har forvaltningsansvaret og myndighet til å vedta fellingskvoter for bjørn i 2021.

I alt 29 bjørner ble påvist gjennom DNA-analyser i region 6 i 2020, av disse var 17 binner. Det er en større andel binner enn i andre deler av landet. Av i alt 150 DNA-registrerte bjørner i landet i 2020 var 43 % binner.

I 2020 ble det registrert 10 døde bjørner, av disse var 5 voksne (1 binne) felt på skadefelling og resten unger. 4 av ungene hadde ukjent dødsårsak og 1 var død på grunn av annen bjørn. Så langt i år er 9 bjørner felt i Norge, 2 binner og 7 hannbjørner. Alle dyrene er skutt, åtte på skadefelling og en i påberopt nødverge.

På tidspunkt for klageoversendelsen 30. juni var 6 bjørner felt i Norge, av disse er 2 bjørner felt i region 6, en binne i Overhalla kommune 27. juni og en hann er felt på skadefelling i Røros kommune 30. juni 2021. Ytterligere en hannbjørn ble felt på Røros 2. juli etter oversendelsen av klagen.

Klagen

Snåsa kommune har i brev datert 29. juni, påklaget vedtak fra Statsforvalteren i Trøndelag om avslag på søknad om fellingstillatelse. Kommunen mener at 3 sauer påvist drept av bjørn, og stort fremtidig skadepotensial må være nok for å utløse en skadefellingstillatelse på bjørn i Roktdalen, som er beiteprioritert område i forhold til bjørn. Videre anføres det at Statsforvalteren ved å avslå den aktuelle søknad om skadefelling av bjørn, tilsidesetter dom fra Høyesterett 26. mars 2021.

Vi viser til klagene i sin helhet.

Miljødirektoratets vurderinger

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og § 77 og rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3. Direktoratet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Statsforvalteren sitt vedtak er gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret. Klagene er fremsatt innenfor klagefristen, og vi konstaterer at Snåsa kommune har rettslig klageinteresse. Klagene tas opp til behandling.

Miljødirektoratet har ved vurderingen av klagen sett på Statsforvalteren i Trøndelag sin behandling av saken og vurdert om behandlingen er innenfor gjeldende politiske og forvaltningsmessige føringer, samt at den er i tråd med naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 9, som er statsforvalterens rettslige ramme for vedtaket.

Betinget kvote for skadefelling/lisensfelling

Rovviltnemnda i region 6 fastsatte en kvote for betinget skadefelling og lisensfelling på 3 bjørner fra 1. juni 2021. Dette vedtaket ble påklaget og behandlet av Klima- og miljødepartementet 3. juni 2021. Departementet opprettholdt kvotens størrelse men tok inn ett vilkår om at *bjørnebinne(r)*

med unge(r) som opptrer sammen under skadefellingsforsøk og lisensfelling skal være unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Videre tar departementet inn et vilkår om at Statsforvalteren skal gis fullmakt til å avslutte lisensfellinga dersom det blir felt binne under skadefelling eller lisensfelling.

Det sto igjen kvote på to bjørner av den opprinnelige kvoten på tre når Statsforvalteren vedtok avslag på søknaden fra Snåsa kommune 30. juni.

Høyesterettsdom

Snåsa kommune hevder i klagen at Statsforvalteren setter til side de føringene som dom i Høyesterett fra mars 2021 legger for forvaltningen.

Dommen har vurdert vedtakene om lisensfelling av ulv innenfor region 4 og 5 sesongen 2017/2018. Vedtakene var fattet av rovviltnemndene i rovviltregion 4 og 5 og Klima- og miljødepartementet. Dommen slår fast at de tre vedtakene om lisensfelling av ulv, både av streifindivider og vedtakene rettet mot to konkrete ulveflokker (Osdalen og Julussa), var innenfor de rammene som naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter for lovlige vedtak. Dommen viser til at minst ett av de alternative vilkårene i nml §18 i bokstavene a til f må være oppfylt, i tillegg må de to vilkårene i andre ledd være oppfylt, altså "... hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte." I så fall «kan» felling – uttak – av ulv tillates. Dommen sier noe om rekkevidden til "kan-skjønnet", som følger av nml § 18 første punktum. Vi er uenig med Snåsa kommune i at dommen kan tas til inntekt for at dette "kan-skjønnet", skal tøyes til sin absolutte grense alltid.

Utgangspunkt er at brunbjørn ble fredet i Kgl.res. 11. mai 1973. Eventuelle vedtak om felling eller uttak skjer etter konkrete interesseavveininger der forvaltningen etter konkrete vurderinger av den aktuelle situasjonen har funnet at hensynet til bjørn, som fredet art, må vike til fordel for andre hensyn. Hovedregelen for forvaltningen av arten er at den er fredet, men så er vi i loven gitt unntaksregler som gir mulighet for uttak der behovet anses stort, og forutsatt at gitte vilkår er oppfylt.

Direktoratet kan ikke se at det er noen direkte parallell mellom saken som ble avgjort av Høyesterett i mars 2021, og den aktuelle saken. Vi finner ikke at Statsforvalterens vurderinger strider med de føringene som dom i Høyesterett 26. mars 2021, (HR-2021-662-A) gir.

Områdets prioritet og binner

Miljødirektoratet viser til at det skal være en tydelig forskjell i forvaltningsutøvelsen mellom beiteprioriterte og rovviltprioriterte områder. Dette innebærer at det vil være lavere terskel for å iverksette skadefelling utenfor forvaltningsområder for bjørn, enn innenfor. På den andre siden tilsier hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet også de kommende sesongene at en bør ha stor grad av forsiktighet når det gjelder uttak av binner, jf. også klageavgjørelsen fra departementet for den betingede kvoten i region 6.

I den aktuelle saken har Statsforvalteren vurdert at det er stor sannsynligheten for at det skadegjørende individet er en binne. Høy avskyting av bjørn på svensk side av grensen nær forvaltningsområdet, og felling av en binne i reproduktiv alder vest for forvaltningsområdet i Trøndelag både i 2020 og 2021 må forventes å kunne gi en negativ påvirkning på bestanden av bjørn i Midt-Norge. Selv om forvaltningsområdet for bjørn isolert sett er vurdert som tilstrekkelig stort for å kunne oppnå 3 årlige ynglinger, er det trolig en stor andel av dyrene i bestanden, inkludert binner, som benytter tilgrensende områder både i beiteprioriterte områder i Norge og områder i Sverige i deler av året. Det er følgelig få individer som er helt skjermet fra å kunne bli utsatt for felling. Dette tilsier at det må gjøres avveininger av de kryssende hensynene med å ivareta bestanden og å redusere tap av beitedyr når det er høy sannsynlighet for, eller kjent at, binne kan bli felt på skadefelling.

Statsforvalteren har kommet til at sannsynligheten for å felle en bjørnebinne dersom det blir gitt tillatelse til felling er relativt høy, ettersom binna med ID NT125 ble registrert i Roktdalen forrige sesong. Denne binna ble i 2020 registrert med DNA funn både utenfor forvaltningsområdet for bjørn (i Roktdalen), men den ble også registrert innenfor forvaltningsområdet lenger nord i Snåsa og i Lierne kommune. Det er innsamlet DNA av bjørn i skadeområdet nå i år som er sendt til analyse, dette for å forsøke å få mer informasjon om identiteten til det skadevoldende individet.

Det er etter vår vurdering en naturlig konsekvens av føringene fra Klima og miljødepartementet i klageavgjørelse 3 juni 2021 om kvote for betinget skadefelling/lisensfelling i region 6 at fellingstillatelse til felling av binner, utløses på et høyere skadenivå enn tillatelser til felling av unge hannbjørner. Utfordringen ligger i å skille de ulike dyrekategoriene fra hverandre i en konkret skadesituasjon. Da må kjent informasjon om aktivitet av binner, også informasjon fra tidligere år, kunne tas inn i vurderingen.

Miljødirektoratet tiltrer Statsforvalterens vurderinger av situasjonen i vedtak 30. juni 2021, og i oversendelsesbrevet for klagesaken datert 30. juni 2021.

Konklusjon

Etter Miljødirektoratets vurdering har Statsforvalteren i Trøndelag i vedtak 30. juni 2021, gjort en grundig vurdering av tilgjengelig kunnskap. Vi finner ikke grunnlag for å endre Statsforvalterens konklusjon i saken. Klagen tas ikke til følge.

Klagerett

Vedtaket er endelig, og du/dere kan ikke klage på vedtaket.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Morten Vangen
fung. avdelingsdirektør

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal